

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Dæmones dolore spirituali affici, certum est. cap. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

Demonēs dolore spirituali affici certum est.

Dolor in animantibus duo habet, & rationem formalem doloris, & passionem aut commotionem corpoream sibi coniunctam: id quod omni affectui commune est, ut notauimus disput. 84. Ceterum cum quaerimus de aliquo genere affectus, an conueniat Deo, aut creaturæ spirituali, non intelligimus secundum passionem corpoream, quam habet sibi coniunctam in animantibus, sed solum secundum rationem formalem talis affectus, & hac ratione ibidem ostendimus, quosdam affectus Deo tribui, alios autem minime. Dolorem igitur, & tristitiam demonibus conuenire, Scholasticis certissimum est, atque ex multis Scripturæ locis confirmari potest. Primo probat S. Thomas in hoc articulo in argumento.

Apoc. 18. & 19. Sed contra, ex illo Apocal. cap. 18. Quantum glorificauit, & in delicijs fuit, tantum date illi tormentum, & luctum. Hoc enim argumentum ducit S. Thomas a maiori. Nam si homo dolore cruciabitur in inferno, multo magis & demon cruciari debet. Secundo probari potest ex cap. 20. Apocalypsis, ubi dicitur diabolus missus in stagnum ignis, & fursus, ubi bestiae cruciabantur die, ac nocte.

2. Pet. 2. Tertio idem probatur clarissime 2. Petri 2. illis verbis, Si enim Deus Angelis peccantibus non peperit, sed rudentibus inferni detractis in tartarum tradidit cruciandos, &c. cruciari autem non contingit sine dolore.

Responso que possit adhiberi reijciatur. Genes. 6.

Verum dicit fortasse aliquis, hæc loca non esse intelligenda secundum proprietatem & absque metaphora: dicitur enim Genes. 6. de Deo, *Tactus dolore cordis intrinsecus*, & tamen hæc verba per metaphoram intelligenda sunt, ita ut dicatur tactus dolore, quia exterius se habuit, ac si dolore, & poena ductus retractasset id, quod fecerat, cum destruxit omnem carnem: nam qui destruit id, quod antea fecerat, indicari videtur animi sui dolorem & poenam. Cur ergo alia loca, quæ de Angelis loquuntur, absque metaphora intelligimus? Hæc tamen obiectio inanis est. Primum quia cum loco Scripturæ commode, absque vilo absurdo in proprio sensu intelligi possunt, non sunt per metaphoram explicanda, & quia de Deo non potest intelligi dolor, aut poena sine aliquo absurdo: Deus enim doloris capax non est, ut in ea disput. 84. ostendimus: & quia eius voluntas immutabilis est, potentia autem non est sine dolore, & mutatione voluntatis: ideo cogimur prædicta loca per metaphoram interpretari. At vero de Angelis testimonia allegata intelligere sine metaphora, nullum est absurdum, ut ex definitione doloris patebit: ergo sine metaphora intelligenda sunt. Deinde, etiamsi vellemus de Angelis per metaphoram ea intelligere, non possemus. Nam de Deo ideo ita interpretamur, quia videmus aliquid factum a Deo, quod dolorem, & poenitentiam indicare videbatur: in Angelis autem id non videmus. Adde, quod cum 2. Pet. 2. dicatur dolor destinatus demonibus in poenam suorum peccatorum, & nullus dolor metaphoricus possit esse poenæ: necesse est, prædicta testimonia absque metaphora explicare.

Ceterum ut videamus, Deo non posse tribui
Vasquez in 1. p. tom. 2.

dolorem & tristitiam secundum proprietatem, Angelis vero recte conuenire, oportet exponere definitionem, & rationem formalem doloris. In qua re, antequam ex propria sententia eam afferamus, quid alij sentiant, breuiter recensebimus. Nonnulli recentiores dicunt, ideo in Deo non esse dolorem secundum propriam rationem, esse tamē in Angelis, quia nullus dololet nisi de ijs, quæ accidunt contra suam voluntatem: contra Dei autem voluntatem nihil accidit, multa vero contra demonis voluntatem eueniunt: ergo demones tristiari possunt, Deus autem non item. Hac tamen ratione sufficienter explicare non possumus id, quod contendimus. Nam multa accidunt contra Dei voluntatem, ut peccata hominum: cur ergo Deus non tristiabitur: si dicas, hæc solum accidere contra voluntatem Dei inefficacem: dolorem autem solum esse de ijs, quæ sunt contra voluntatem efficacem: obstat huic responso alia manifesta ratio, nam poenitentia, quæ est dolor quidam de peccatis commissis, est de ijs, quæ sunt contra voluntatem simplicem, & non efficacem eius, qui dololet: neque enim ille, qui dololet de peccatis, habet efficacem voluntatem, qua velit se non peccasse: hoc enim iam sibi impossibile est: impossibile autem non est efficax voluntas, ut disputatione 234. capite 2. ostensum est.

Facilius multo ratio assignari potest, ob quam secundum proprietatem Deo tribui non possit tristitia, & dolor, Angelis vero conueniat. Ratio vero desumpta est ex definitione, formali horum affectuum, hoc modo. Delectatio, ut docet sanctus Thomas 1. 2. questione 35. articulo 1. cui opponitur tristitia, & dolor: est de bono coniuncto, & cognito tanquam coniuncto: contra vero tristitia, & dolor debet esse de malo, quod aliqua ratione existimatur coniunctum. Hoc dixerim, quia tristiari potest aliquis de malo amici, quod illud reputet sibi proprium. Sed Deus non potest habere malum sibi coniunctum aliquo modo, nec potest alterius malum reputare ut proprium: ergo neque dolere, neque tristiari potest, ut etiam notauimus in eodisp. 82. c. 1. ubi etiam dixi de timore & de alijs affectibus, qui Deo conuenire non possunt. Contra vero cum Angelus possit habere malum sibi proprium, & coniunctum, poterit etiam de illo tristiari & dolere. Huiusmodi est poena, quam patitur in inferno.

CAPVT II.

Omniem tristitiam, quam patiuntur demones, pertinere ad poenam sensus.

Hinc dolorem & tristitiam pertinere ad poenam demonum, nemo dubitat. Vtrum autem omnis dolor pertinet ad poenam sensus, an aliquis etiam ad poenam damni, inter Doctores questionem habet. Recentiores nonnulli sentiunt, esse dolorem, qui spectet ad poenam damni, & qui spectet ad poenam sensus. Nam dolorem ortum ex consideratione poenæ damni, dicunt esse etiam poenam Dei: dolorē vero provenientem ex igne, esse poenam sensus.

Mihi vero probatur sententia Scoti in 4. distinct. Scotus, 50. questione 1. art. 4. conclusionem 2. qui vniuersum affirmant, omnem dolorem, ex quocunque malo

Quare Deo non conueniat dolor.

Ratio recentiorum.

3. Resoluitur.

Vera ratio proponitur.

Dolor quid sit.

4.

Sententia negans recentiorum.

Scotus.